

2 0 2 3

NOTULEN VRAGENUUR

Vragenuur – 16 maart 2023

Vragenuur, gehouden op donderdag 16 maart 2023 te 17.00 uur.

Voorzitter: de heer Bos

Aanwezig zijn de leden: Dekkers, Van Heuven, Koning, Raaijmakers, Ramaker, Sungur, Van der Wilt en Van der Zweth,

Namens het college zijn aanwezig: burgemeester Dijksma en de wethouders Voortman, Eerenberg en Van Hooijdonk,

Griffier: de heer Corten.

Opening van het vragenuur.

De **voorzitter**: Dames en heren! Een heel goedemiddag en welkom allemaal bij het vragenuurtje. Ik ben tijdelijk ingevlogen voor deze klus. Waarschijnlijk heeft de eigenlijke voorzitter het gisteren ook druk gehad. We hebben vandaag maar vier vragen. Laten we maar meteen van start gaan.

1. Vragen van de fracties van de PvdA, EenUtrecht, PVV, D66, BIJ1, Stadsbelang Utrecht, Utrecht Solidair, GroenLinks en CDA over Maak kwetsbare Utrechters niet de dupe van systemen.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA): Voorzitter! Afgelopen tijd bereiken ons steeds vaker berichten dat kwetsbare Utrechters moeten wisselen van huishoudelijke hulp of dat ze verstoken blijven van hulp. Dat is het geval als een cliënt overgaat van een Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)–indicatie naar een Wet langdurige zorg (Wlz)–indicatie in een thuissituatie. Nu horen we dat cliënten die jarenlang een vaste huishoudelijke hulp hadden via de Wmo deze hulp verliezen zodra ze een Wlz–indicatie krijgen. Terwijl ze juist in deze kwetsbare fase van hun leven gebaat zijn bij continuïteit en stabiliteit. Dit druist in tegen hoe we Utrechters die dat nodig hebben willen ondersteunen. Bij hulp bij huishouden is dit wijkgericht georganiseerd, zodat de hulp een integraal onderdeel is van het landschap van zorg en ondersteuning. Maar hier lijkt daar geen sprake van te zijn, omdat twee systemen niet op elkaar aansluiten. Zo worden de meest kwetsbare Utrechters daar de dupe van. Daarover hebben wij de volgende vragen.

1. Hoe kan het dat kwetsbare inwoners hun vaste huishoudelijke hulp verliezen, die soms al jaren over de vloer komt, als ze een Wlz–indicatie krijgen?
2. Is het college het met de vragenstellers eens dat dit een zeer onwenselijke situatie is?
3. Hoe gaat het college zich ervoor inzetten dat Wmo en Wlz beter op elkaar aansluiten zodat mensen niet de dupe worden van systemen?

4. Er is een aantal prangende actuele casussen waarbij dit nu speelt. Is het college bereid om mee te denken over een oplossing? Zo ja, waar kunnen professionals terecht met vragen?

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Voorzitter! Dank voor deze vragen. Ik begin meteen met de eerste vraag hoe het kan dat inwoners hun vaste huishoudelijke hulp verliezen die soms al jaren over de vloer komt, omdat ze een Wlz-indicatie krijgen. Helaas ontvingen wij dergelijke signalen de afgelopen week ook. Het is een van de effecten van de versnippering van de ouderenzorg over verschillende wetten, de Wmo en de Wlz. Gemeenten en zorgkantoren contracteren beide aanbieders van zorg, maar in de praktijk zijn dat niet altijd dezelfde aanbieders. Dat kan betekenen dat wanneer iemand een Wlz-indicatie krijgt, dus als iemand te intensieve zorg nodig heeft voor de Wmo, hij zorg moet krijgen van een andere aanbieder. Dat betekent inderdaad dat hij zijn vaste gezicht kwijtraakt of zelfs niet direct ondersteuning van een andere aanbieder krijgt. Dat is hoe dit kan gebeuren. In de tweede plaats wordt gevraagd of ik het eens ben met de vragenstellers dat dit een zeer onwenselijke situatie is. Ja, continuïteit van zorg en een warme overdracht is van groot belang. Dat iemand tijdelijk geen zorg meer krijgt doordat hij onder een andere wet valt, is inderdaad een zeer onwenselijke situatie.

Op de derde vraag, hoe het college zich ervoor kan inzetten dat Wmo en Wlz beter op elkaar aansluiten, kan ik antwoorden dat wij dit zullen meenemen in onze gesprekken met het zorgkantoor in het kader van de landelijke akkoorden die zijn gesloten, omdat we herkennen dat dit in het toch al complexe systeem van zorg voor de cliënt niet makkelijk is. Ik moet hierbij wel een kanttekening plaatsen, namelijk dat wij niet direct invloed hebben op welke partijen het zorgkantoor contracteert. Dan de vraag over de prangende actuele casussen en of wij willen meedenken over een oplossing. Ja, absoluut. Wij zijn zeker bereid om hierover mee te denken. Het is zeer onwenselijk dat iemand die al Wmo-zorg had en nu zwaardere zorg nodig heeft ineens geen zorg meer heeft. Het is natuurlijk heel raar als je in zo'n geval van wel zorg naar geen zorg gaat. Hiervoor ga ik samen met het zorgkantoor alles doen om een oplossing te vinden.

Ik had al de kanttekening gemaakt dat dit deels buiten onze invloedssfeer ligt, maar u weet natuurlijk ook dat we te maken hebben met de situatie van schaarste. Voor de Wmo geldt ook een wachtlijst en dat heeft dan ook weer gevolgen voor de mensen die op de wachtlijst staan voor de Wmo. Ik kan dus niet beloven dat het op korte termijn wordt opgelost, maar professionals kunnen in ieder geval met hun vragen terecht bij de accounthouder van de gemeente van de betreffende aanbieder. Bij de volgende update over de hulp bij het huishouden zal ik dit naar de raad terugkoppelen.

De heer **Dekkers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik hoor de wethouder een disclaimer geven, namelijk dat zij niet over de contracterende partijen bij de Wlz gaat. Dat klopt natuurlijk, maar is een betere afstemming van de contracterende partijen dan wel onderdeel van het gesprek? Daar zit namelijk de oplossing.

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Wij zullen dit inderdaad meenemen in onze gesprekken in het kader van de landelijke akkoorden. Maar we hebben nu te maken met een aantal actuele casussen.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA): Voorzitter. Dank voor de beantwoording en ook voor de toezegging dat wij hierover een terugkoppeling krijgen. Met het risico dat het dezelfde vraag is als die van mijn voorganger zou ik graag willen weten of voor de lange termijn wordt gekeken of continuïteit kan worden gegarandeerd voor huishoudelijke hulp – een taak van de gemeente – zodat mensen hun

vaste huishoudelijke hulp kunnen behouden, desnoods door middel van onderaannemers. Is dat de inzet van de gesprekken met het zorgkantoor?

Mevrouw **Voortman** (wethouder): Ja, we gaan kijken hoe dat goed op elkaar wordt aangesloten. Wij hebben voor hulp in het huishouden vier zorgaanbieders. Het zorgkantoor heeft deels andere aanbieders. Als een aanbieder wel het ene aanbiedt maar niet het andere en een cliënt van Wmo naar Wlz gaat, vallen zij op dit moment tussen wal en schip. Dat willen we voorkomen en in het kader van die landelijke akkoorden wil ik kijken hoe we dat op elkaar kunnen laten aansluiten.

2. Vragen van de fracties van D66, ChristenUnie, CDA, Utrecht Solidair en Volt over Geef groei een gezicht.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66): Voorzitter! "Van de eerste Romeinse nederzetting op het Domplein tot aan Leidsche Rijn: al meer dan 2000 jaar is Utrecht in ontwikkeling en passen we ons samen steeds weer aan". Deze mooie zin konden we deze week teruglezen in de brief over de op te stellen stedenbouwvisie. De stad is volop in beweging en dat is een mooie ontwikkeling, maar voor veel inwoners ook dikwijls een spannende. Het is daarom extra belangrijk dat inwoners voldoende gevoel kunnen krijgen bij de groei van de stad, vragen kunnen stellen, informatie kunnen krijgen en tastbaar kunnen zien hoe deze ontwikkeling in de aankomende jaren zichtbaar gaat worden in de stad.

Een belangrijke mogelijkheid daarvoor zien onderstaande fracties in het bieden van een fysiek informatiepunt over deze groei. Eerder werden hier al vragen over gesteld in het kader van participatie bij concrete ruimtelijke projecten en ook naar aanleiding van de toekomst van het informatiecentrum over het Stationsgebied. Dat was nog in 2019, maar ik heb het er toch bij gezet. Deze week kregen we echter ook het nieuws dat het huidige ruimtelijke informatie punt "CU2030" helaas is opgeheven.

Daarom stellen we namens onderstaande fracties de volgende vragen.

1. Wat is de reden geweest van het college om het huidige informatiecentrum op te heffen?
2. Deelt het college de mening van onderstaande fracties dat een informatiecentrum, zoals CU2030, van grote waarde is voor de betrokkenheid van inwoners en organisaties in de stad op ruimtelijke ontwikkelingen?
3. Is het college het met ons eens dat een fysiek informatiepunt over de groei van de stad van waarde kan zijn om inwoners meer zicht te geven in de geplande ontwikkelingen en ook de mogelijkheden om te participeren?
4. Is het college bereid te onderzoeken of er, met de stop van informatiecentrum CU2030 op een andere plek mogelijkheden zijn voor een informatiecentrum over de grotere ruimtelijke ontwikkelingen in het kader van de Ruimtelijke Strategie Utrecht?
5. Hoe staat het met de uitvoering van motie 194 en ziet het college kansen om een informatiecentrum over de groei van de stad te combineren met een fysiek informatie punt over grote projecten?

De heer **Eerenberg** (wethouder): Voorzitter. Uiteraard dank voor de vragen. Een en ander valt ook terug te lezen in de raadsbrief. Het is uiteindelijk een centenkwestie, om het kort samen te vatten. We hebben geen middelen gevonden om het informatiecentrum nog langer te kunnen financieren. Dat stond ook in het overdrachtsdossier vanuit de vorige periode, dus in zekere zin kan gezegd worden dat "we" – en de coalitie; hand in eigen boezem – niet er niet voor hebben gekozen om die

wens te honoreren. Dat betekent niet dat het centrum nu dicht is maar dicht gaat. Daar nemen we tot de zomer de tijd voor. We hebben gekeken hoe we dat op zo'n manier konden doen dat een aantal functies behouden bleef, zoals de maquette. Dan is het weliswaar geen bemand informatiecentrum, maar is er nog steeds wel informatie te vinden.

Het antwoord op vraag 2 is dat we het natuurlijk eens zijn met de vragenstellers dat zo'n centrum op zichzelf meerwaarde heeft, zeker als het over meer gaat dan het Stationsgebied. Daar beginnen we langzaam projecten af te ronden een tegelijkertijd is de groei van de stad nog steeds heel relevant om te laten zien. Nogmaals, er moeten ook middelen gevonden worden om zo'n centrum te kunnen bemensen en up to date te houden.

Daarmee heb ik ook antwoord gegeven op de derde vraag. Het kan echt helpen om informatie en participatie fysiek te maken. We hebben motie 194 overgenomen, waardoor we proberen op locatie bijvoorbeeld in een tent toch iets van informatie te kunnen geven als daar projecten spelen. Dat was het antwoord op vraag 4. Ik wil daar nog aan toevoegen, dat wij wel steeds de projecten in de context van de totale groei van de stad moeten zetten. Als we dit op locatie gaan doen, moeten we ook meteen het hele verhaal van Utrecht vertellen.

Dan tot slot het antwoord op vraag 5. U hebt in de brief over de stedenbouwvisie kunnen lezen dat we op die plekken waar mensen echt te maken hebben met groei van de stad een tijdelijk punt willen inrichten waar mensen kunnen meepraten en zich kunnen laten inspireren.

De heer **Dekkers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik dank de wethouder voor de beantwoording. Behalve het informatiecentrum in de hal is er op de vijfde verdieping ook een plek waar veel projecten in het Stationsgebied maar ook van Groot-Merwede besproken kunnen worden met behulp van kaarten en maquettes. Is dat een plek die meer voor dat soort zaken kan worden gebruikt?

De heer **Eerenberg** (wethouder): Die plek blijft. Dat is een plek waar we mensen ook actief voor uitnodigen. Het is niet iets waar iedereen zomaar even binnen kan lopen, want dan wordt het een beetje krap. Het blijft echter bestaan en mocht iemand behoefte hebben om daar naar onze mooie projecten te kijken, dan is hij van harte welkom.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66): Voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen dat hij het liefst op al die tijdelijke plekken bij projecten ook informatie over de grotere groei wil geven. Is dat een expositie op toer of is dat een flyertje? De reden om deze vragen te stellen was toch wat groter, namelijk of kan worden onderzocht of je inderdaad wel echt een plek hebt waar al die informatie samenkomt. Hoe dat gebeurt, is een uitvoeringsvraag, maar ik heb het idee dat het nu wel ondergesneeuwd raakt als het ergens in een tentje komt te staan.

De heer **Eerenberg** (wethouder): Wat het college betreft, zou dat niet hoeven. Wij hebben ook nog niet helemaal doordacht hoe we dat gaan doen. Ik ga even terug naar de eerste zin van mijn beantwoording dat het ook een centenkwestie is. Als je bij een project met een tijdelijk informatiepunt kan staan, kan je dat ook financieren vanuit een project. Als de raad in meerderheid toch behoefte heeft aan een centraal punt om het hele verhaal te vertellen, moet hij het college ook helpen om de financiële kaders daarvoor in te richten. Tot die tijd zullen we doen in de lijn van motie 194.

3. Vragen van de fracties van de PvdD, GroenLinks, D66, PvdA, Student & Starter, Volt en de ChristenUnie over Klimaatklok in Utrecht.

De heer **Van Heuven** (PvdD): Voorzitter! 6 jaar, 134 dagen en nog 22 uur en 24 minuten. Die tijd, aflopend naar nul, werd afgelopen donderdag door Extinction Rebellion Utrecht op de Domtoren geprojecteerd. Ondertussen hield Janna van Zanen, burgemeester van Utrecht aan Zee, teruggereisd vanuit de toekomst naar het nu, een vurig pleidooi om in actie te komen tegen klimaatverandering, want de geprojecteerde tijd geeft aan hoe weinig tijd wij als mensheid nog hebben om onder de 1,5 graad opwarming te blijven. Zo'n klimaatklok, zoals deze tijdsprojectie genoemd wordt, kan samen met toelichtende informatie bijdragen aan bewustwording van de ernst van de klimaatcrisis, vinden meerdere steden in binnen- en buitenland die al een klimaatklok hebben. Genoemde partijen hebben de volgende vragen.

1. Wat vindt het college van het idee om ook in Utrecht een klimaatklok te plaatsen om zo meer bewustwording over de klimaatcrisis te bevorderen?
2. Aan welke vorm denkt het college: een projectie, zoals afgelopen donderdag, of een fysieke aftelklok, en dan op wisselende publiek toegankelijke plekken of juist één vaste plek?
3. Is het college bereid om de klok op te hangen op een zo goed mogelijk zichtbare plek voor zoveel mogelijk Utrechters, bijvoorbeeld in de Binnenstad? Zo ja, aan welke locatie denkt het college?
4. Is het college het met ons eens dat de klok moet aftellen naar het door het IPCC: Climate Clock berekende cruciale moment?
5. En komt er dan ook een informatiebord met het hoe en waarom van de klok, voorzien van een link naar een site met toegankelijke informatie over het Utrechtse klimaatbeleid?

Mevrouw **Van Hooijdonk** (wethouder): Voorzitter. Dank voor de vragen, van een breed gezelschap. Laat ik beginnen met te zeggen dat wij de urgentie natuurlijk delen. Die tikkende klok houdt mij ook weleens wakker en voel ik ook in mijn buik. Toch is het college van mening dat de gemeente niet het initiatief moet nemen tot zo'n klok, maar dat wij al onze tijd, energie en focus willen zetten op de daadwerkelijke actie die emissies terugbrengen en die mensen handelingsperspectief moeten geven in de organisatie van de transitie in onze eigen gemeente. Als we ons hieraan als gemeente aan verbinden, bevestigen vooral de heer Van Heuven en ik nog eens dat wij het hiermee zeer eens zijn, maar zien wij ook dat een aantal mensen zich eerder verder van ons verwijdt. De afgelopen weken is echter gebleken dat niets in de weg staat aan het feit dat dit maatschappelijk wel gebeurt. Het is een maatschappelijk proces om deze urgentie te benadrukken.

Daarmee heb ik eigenlijk op alle vragen een antwoord gegeven. Vragen als hoe dat eruit moet zien of welke toelichting erbij moet, worden hiermee minder relevant. Als er een maatschappelijk initiatief komt – overigens staat in Utrecht het Initiatievenfonds daarvoor open – is het belangrijk om uit te leggen wat het is en waar het over gaat. Dan lijkt het mij ook wijs om dat op basis van algemeen aanvaarde rapporten te doen en om mensen te verwijzen naar het handelingsperspectief dat de gemeente kan leveren.

Tot slot wil ik opmerken dat in de aanloop naar de COP27 in Egypte ook onder leiding van de burgemeester een bijeenkomst plaatsvond waar Extinction Rebellion een koffertje overhandigde met allerlei uitkomsten van gesprekken met passanten. Als je die terugleest, zie je dat die ook grotendeels over dat handelingsperspectief gaan. Als mensen zeggen dat de overheid wat moet doen, vragen zij eigenlijk vooral wat zij zelf kunnen en moeten doen en wat er van hen gevraagd wordt. Wat ons betreft is onze inzet daar ook op gericht.

Vragenuur van 16 maart 2023

6

De heer **Sungur** (DENK): Voorzitter. Ik begrijp werkelijk niet waarom zo'n klok de kloof tussen de samenleving en dat wat hier wordt gevonden, zou vergroten. Wellicht kan de wethouder daarover iets zeggen. Zo'n klok is overigens niet bedoeld om te bevestigen dat wij het met elkaar eens zijn maar om het bewustzijn in de samenleving te vergroten. Hoe kijkt de wethouder daar tegenaan? Het gaat toch om het bewustzijn?

Mevrouw **Van Hooijdonk** (wethouder): Maar bewustzijn zonder opvolging levert ons geen klimaatwinst op. Daarom zeg ik ook dat wij ons vooral gaan inzetten in het stimuleren van mensen om de goede dingen te doen. Wij zullen van ons uit ook stimuleren dat er aanbod is en dat er faciliteiten zijn. Soms zullen we dat met de wortel doen en soms met de stok. Als je nu nog niet weet dat er klimaatverandering is, heb je onder een steen geleefd of je leest andere media en je gelooft het gewoon niet. Dan zal de klok daar ook niet bij helpen.

De heer **Van Heuven** (PvdD): Het is natuurlijk wel jammer dat de gemeente dit initiatief niet wil nemen en dat zij erop wijst dat een initiatiefnemer zich moet melden. Dit zorgt er ongetwijfeld voor dat een initiatiefnemer zich gaat melden en een ingewikkelde procedure door moet. Als een initiatiefnemer zich meldt, bijvoorbeeld Extinction Rebellion, staat de wethouder er dan ook voor open om deze vraag zo snel mogelijk te realiseren in Utrecht? Ik hoor namelijk geen praktische bezwaren om zo'n klok niet te installeren. Is de wethouder bereid om bijvoorbeeld met XR in gesprek te gaan en ook vaart te zetten achter zo'n initiatief?

Mevrouw **Van Hooijdonk** (wethouder): Ik heb zojuist het Initiatievenfonds genoemd en wij maken aan de lopende band initiatieven mogelijk, willekeurig uit welke hoek zij komen. Extinction Rebellion kan daar net zo goed gebruik van maken als alle andere mensen in Utrecht.

4. Vragen van de fracties van de PvdA, CDA, GroenLinks, PVV, D66, Utrecht Solidair, DENK, ChristenUnie, VVD en BIJ1 over Storing stembureaus.

De heer **Van der Zweth** (PvdA): Voorzitter! Gisteren heeft Nederland weer kunnen stemmen voor de Provinciale Staten en de Waterschappen. Het lijkt erop dat de verkiezingen weer goed en rustig zijn verlopen, niet in de laatste plaats dankzij de vele geweldige vrijwilligers die hierbij hebben geholpen. Wij kregen als fracties echter wel signalen over storingen op stembureaus waardoor stempassen niet gescand konden worden. Dit betekende dat stempassen handmatig moesten worden ingevoerd en er bij verschillende stembureaus rijen ontstonden. Ook kregen we signalen dat stemmers soms naar een ander stemlokaal zijn verwezen en dat er tot laat, ook ruim na het eigenlijke sluiten van de stembussen

om negen uur, er nog mensen in de rij stonden. Stemmen moet altijd zo laagdrempelig mogelijk zijn.

Met dat in gedachte hebben wij de volgende vragen.

1. Kan het college context geven bij de storing en wat er is gedaan om dit zo min mogelijk van impact te laten zijn?
2. Herkent het college signalen van lange rijen en soms ook stemmers die naar andere stembureaus zijn verwezen?
3. Herkent het college het beeld van rijen tot ver na 21:00 en kan zij aangeven hoe vaak dit het geval was en wat de impact hiervan is geweest?
4. Hoe kijkt het college terug op de verkiezingsdag en hoe schat zij de impact van de storingen in op het werk van de vrijwilligers en het aantal stemmers?

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester): Voorzitter. Misschien is het goed om voorafgaand te zeggen dat het tellen van de stemmen nog steeds bezig is en ik verwacht dat we niet eerder dan ergens in de loop van deze nacht een definitieve uitslag hebben. Er wordt met man en macht geteld door mensen die ook gisteren de hele dag in touw zijn geweest.

Het betrof een storing van de zogenaamde stembureauapp. Daarmee kun je digitaal vaststellen of de stempas die wordt gebruikt ook geldig is. Wat er gebeurd is – en dat speelde niet alleen in Utrecht maar eigenlijk in alle gemeenten die deze app gebruikten – is dat in de loop van de ochtend die app begon te haperen, waardoor hij steeds trager werd om te kunnen vaststellen of die pas echt is. Op enig moment is men dus begonnen met het handmatig invoeren van de nummers. Dat betekent dat je daardoor iets langer doet over iedere stemgerechtigde die langskomt. Vanwege de haperingen van de app tijdens het stemmen is het telproces ook volledig handmatig verlopen en is de app in deze fase maar niet meer als hulpmiddel ingezet. Ondanks de technische problemen in de ondersteuning is het verkiezingsproces op zichzelf zuiver verlopen. We hebben nu geen aanwijzingen dat het anders is. Uiteraard krijgt de raad nog een uitgebreide evaluatie en een brief, waarin we dat allemaal nog langslopen.

Ik herken het signaal van de lange rijen en de stemmers die naar andere stembureaus zijn verwezen. Zeker aan het einde van de dag was bij sommige stembureaus sprake van lange rijen en de combinatie van een relatief hoge opkomst en een dubbele verkiezing maakte inderdaad dat er af en toe een lange verwerkingstijd per kiezer was. Ook die haperende app hielp daarbij niet mee. Op drukke momenten is het voorgekomen dat stemmers naar nabijgelegen alternatieve locaties zijn verwezen vanwege de mogelijk kortere wachttijd.

In antwoord op vraag 3 merk ik op dat de regel uiteindelijk is dat iedereen die zich voor negen uur meldt bij het stembureau, al dan niet in de rij staand, gewoon mag stemmen. Dat betekent dus dat inderdaad in ongeveer 20 stembureaus de telling pas later kon beginnen, omdat er nog gestemd werd. De stembureaus zijn dus, daar waar dat nodig was, ook langer opengebleven. Ik begreep dat Tivoli het laatste stembureau was dat dichtging en zij hebben uiteindelijk om kwart voor tien kunnen afsluiten.

Hoe kijken we terug? Dit was een dag met uitdagingen, zou je kunnen zeggen. Voor de vrijwilligers was dat het vooral om het proces ordentelijk te laten verlopen. Zoals gezegd, heb ik op dit moment geen signalen dat de storingen ertoe hebben geleid dat kiesgerechtigden hun stem niet hebben uitgebracht, maar ook dat zullen we zorgvuldig nagaan. De raad krijgt daarover informatie per brief. Rest mij de opmerking dat ik heel blij ben met de hogere opkomst, want dat is toch wel heel erg mooi om te zien.

Mevrouw **Ramaker** (VVD): Voorzitter. Ik ben ook erg blij met de hogere opkomst. Ik las ook dat de minister van BZK die hogere opkomst als verklaring gaf voor het meer tijd nodig hebben voor het tellen van de stemmen. Ik vroeg mij af, praktisch bekeken, of daar geen rekening mee was gehouden met het inplannen van de capaciteit en dergelijke.

Mevrouw **Dijksma** (burgemeester): Dit lijkt me echt iets wat we ook met de ervaringen in andere gemeenten moeten beoordelen. Ik denk dat het feit dat er twee verkiezingen tegelijk plaatsvonden ook invloed op het proces heeft gehad. Het is echt de vraag waardoor dit kwam. Dat moeten wij met elkaar onder ogen zien en als we een duidelijke oorzaak kunnen aangeven, moeten we daar consequenties aan verbinden voor volgende verkiezingen. Op zichzelf moet je natuurlijk voorbereid

zijn op een opkomst van 100 procent. Het mag niet zo zijn dat het onmiddellijk tot een groot probleem leidt als het een paar procent meer is dan een paar jaar geleden.

De heer **Sungur** (DENK): Tegelijkertijd zien we dat er in sommige buurten minder stembureaus zijn gelokaliseerd. Dat vind ik wel een beetje vreemd.

Wij hebben helaas moeten aanschouwen dat mensen zijn vertrokken omdat er lange wachtrijen waren. Even los van de storing en of dat van invloed is geweest, hoe rijmt de burgemeester dat met de stelling dat het verkiezingsproces zuiver is verlopen? Hoe reflecteert zij daarop?

Mevrouw **Dijkma** (burgemeester): Ik weet natuurlijk niet – en dat is wel heel relevant – of mensen die vertrekken dan op een ander stembureau alsnog gaan stemmen. Het is echt belangrijk om de context goed te kennen. Zoals gezegd, hebben wij iedereen die in de rij stond en zich keurig meldde voor negen uur de gelegenheid gegeven om te stemmen. Het is dus niet zo dat er mensen zijn die vanwege het handelen vanuit de overheid niet hebben kunnen stemmen als zij dat hadden gewild. Dat is wel heel belangrijk. Als mensen zelf een afweging maken als zij in een lange rij staan dat zij daar niet in willen staan, is dat voor mij moeilijk te duiden. Ik weet gewoon niet wat hun individuele overweging is geweest en waar zij naartoe zijn gegaan. Ik vind het heel belangrijk om dit punt verder in de evaluatie goed uit te zoeken om te kijken wat zich daar heeft afgespeeld en wat het betekent. Daarom houden we die evaluatie ook, want dit fenomeen vond in het hele land plaats. Het was geen bijzonder kenmerk van Utrecht.

De heer **Koning** (D66): Voorzitter. Ik heb heel veel vragen, maar ik zal mij beperken tot de vraag wie binnen de gemeente tot taak heeft om mensen erop te wijzen dat andere bureaus beschikbaar zijn waar zij misschien minder lang in de rij hoeven te staan. Ik heb ook signalen gekregen dat ook Boa's mensen daarop hebben gewezen. Is dat ook hun taak?

Mevrouw **Dijkma** (burgemeester): In dit soort situaties communiceren wij met de voorzitters van de stembureaus. Team Verkiezingen houdt dit nauwlettend in de gaten. Gisteravond bijvoorbeeld kwam even voor negen uur het signaal dat er nog rijen stonden. In de media werd gesuggereerd dat mensen weggestuurd zouden worden. Daar hebben we onmiddellijk op geacteerd en dan gaat er gewoon een bericht uit dat iedereen die om negen uur in die rij staat, mag stemmen. Op deze manier doen we dat en de communicatie vanuit Team Verkiezingen, voor zover ik dat kan overzien, verloopt rechtstreeks met de mensen van de stembureaus zelf. Het is ook hun taak om ervoor te zorgen dat het opgevolgd wordt.

De heer **Van Heuven** (PvdD): Ik heb een heel praktische vraag en wel over die app waar een storing in zit. Is dit een Utrechtse app en wat voor gevolgen heeft dat dan voor de ontwikkeling ervan? Of is dit een meer gebruikte app en hoe kan het dan dat het in Utrecht juist is misgegaan?

Mevrouw **Dijkma** (burgemeester): Ik ben mijn beantwoording begonnen met de opmerking dat het geen Utrechtse app is maar een nationale app, waar met name de grote steden mee experimenteren omdat het doorgaans snelheid oplevert in het proces van het stemmen. Bij al die gemeenten ging dat bij mijn weten mis. Dat is ook een van de onderdelen die we moeten inbrengen, ook bij het ministerie van BZK. We moeten ook bezien wat dit betekent voor ons. Het ging niet alleen in Utrecht mis.

De heer **Dekkers** (GroenLinks): Voorzitter. De burgemeester wijst erop dat de wachtrijen in de stembureaus ook ontstonden omdat er twee stemmingen tegelijkertijd waren. Je bent langer bezig in het stemhokje om die dingen open te vouwen en in te vullen. Wordt er ook gekeken of meer stemplekken per stembureau kunnen helpen om die wachtrijen te voorkomen?

Mevrouw **Dijkma** (burgemeester): Ik heb het gevoel dat we al met de evaluatie zijn begonnen, terwijl de stemmen nog geteld worden. Ik waardeer alle suggesties en dit zou inderdaad een prima suggestie kunnen zijn. In deze fase sluit ik ook helemaal niets uit van wat onze reactie moet zijn op wat we gisteren hebben gezien, maar ik vind het wel te vroeg om daar nu over te oordelen. Ik denk dat het belangrijk is om niet alleen te kijken naar de ervaringen die wij hebben. Ik zat vanmiddag in het VNG-bestuur en het gesprek ging hier ook over. Het viel mij op dat veel van de aanwezige burgemeesters dezelfde ervaringen hadden als wij gisteren hadden. Dat betekent ook wel iets voor de wijze waarop we in het overleg met BZK moeten kijken hoe we dit in de toekomst beter kunnen doen. Dat er ook dingen misgaan, zeker als je afhankelijk bent van elektronica, hoort ook bij het leven. Dan wordt het gewoon handmatig tellen. In een deel van het land doen ze dat natuurlijk nog steeds standaard. Het is niet zo dat als je dat niet doet er daarom per definitie iets misgaat.

De heer **Van der Zweth** (PvdA): Ik heb nog één vraag die over net iets anders gaat. Toen het stemmen eenmaal was begonnen, waren er ook stembureaus die wat minder stemmentellers hadden en contact wilden opnemen met de gemeente. Wij kregen door dat er lastig contact gelegd kon worden. De afdeling heeft een naam bij de gemeente, maar ik ben even kwijt hoe zij precies heet. Kan de burgemeester daar al iets over vertellen of komt dat ook terug in die evaluatie?

Mevrouw **Dijkma** (burgemeester): Het lijkt mij goed om dat terug te laten komen in de evaluatie. Ik heb zelf in ieder geval gezien dat er ook mobiele nummers beschikbaar waren en ik kan nu niet zeggen of men goed bereikbaar was. Ik vind het wel belangrijk om dat na te gaan en ik zal dat ook in de brief laten terugkomen, net zo goed als de opmerking van de heer Sungur over het aantal stembureaus. Breed in den lande leefde het idee dat er veel minder bureaus waren. Ook daar moeten wij heel precies op terugkomen. Soms zijn er ook meerdere stembureaus, maar wel op één locatie. Dat is uit praktische overwegingen ook aan de orde. Dan heb je wel hetzelfde aantal bureaus maar minder locaties. Dat speelt soms een rol en dat geeft een vertekend beeld. Ik kom daar ook op terug.

De **voorzitter**: Daarmee sluiten we de beantwoording van de laatste mondelinge vraag af en zijn we klaar met het vragenuurtje. We zien u wellicht straks bij de commissies.

De voorzitter sluit daarop, te 17.38 uur, het vragenuur.

Vragenuur van 16 maart 2023

10

Vragen van de fracties van de PvdA, EenUtrecht, PVV, D66, BIJ1, Stadsbelang Utrecht, Utrecht Solidair, GroenLinks en CDA over Maak kwetsbare Utrechters niet de dupe van systemen.

Wethouder Voortman

- zal bij de volgende update, rond de zomer van 2023, over hulp bij het huishouden een terugkoppeling geven over de wachtlijsten Wmo en Wlz.

Vragen van de fracties van de PvdA, CDA, GroenLinks, PVV, D66, Utrecht Solidair, DENK, ChristenUnie, VVD en BIJ1 over Storing stembureaus.

Burgemeester Dijkema

- zal de raad in de reguliere brief over de evaluatie van de recente verkiezingen informeren over het proces van- en de storingen bij de stemmingen voor PS en waterschappen.